

AHİRET BİLİNCİ

Ramazan ayının en büyük kazanımlarında biri de ahiret bilincidir. İslam inancına göre kıyametin kopmasını ve dünya hayatının sona ermesini müteakip bütün insanlar diriltilerek yeni bir âlem kurulacak, yeni bir hayat başlayacak ve insanlar dünya hayatında yapıp ettiklerinden sorgulanmak üzere bir araya getirilecektir. İşte bu hayata ahiret hayatı denilmektedir. Kur'an-ı Kerim'de dünya hayatının imtihan yeri, ahiretin ise ebedilik yurdu olduğu haber verilmektedir:

اللّٰذِى خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيٰوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيْكُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحْمٰنُ “Allah, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır. O, mutlak güç sahibidir, çok bağışlayandır.” (Mülk, 67/2)

Cenâb-ı Hak, bizlere iki hayat bahşetmiştir. Bunlardan ilki içinde yaşadığımız imtihan dünyasıdır. Allah'ın dünyada her insan için takdir ettiği bir süre vardır. Bu sürenin bitmesi yani ölüm ile birlikte ahiret hayatı başlar. Artık insanın imtihan süresi bitmiş, amel defteri kapanmıştır. Bu dünya ölümle birlikte sona erer ve ahiret hayatı başlar. Ölüm asla bir yok oluş değildir. Ebedi hayata geçişin ilk kapısıdır. Dünya, insan için bir sınav yeri ve misafirhanedir. Ahiretin tarlası ve ona hazırlık yeridir. Ahiret ise, kulluk yolculuğumuzun sonsuzluk durağıdır. Rabbimiz, ahiret günü hakkında Kur'an'ı Kerim'de bizi şöyle uyarmaktadır:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَآخِشُوا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارٌ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ

“Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Hiçbir babanın çocuğuna yarar sağlayamayacağı, hiçbir çocuğun da babasına yarar sağlayamayacağı günden korkun! Şüphesiz Allah'ın vaadi gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın. O aldatıcı şeytan da Allah hakkında sizi aldatmasın.” (Lokmân, 31/33)

Ahiret kelimesi Kur'an'da çok sık geçer. Genellikle de “el-yevmü'l-âhir” (son gün), “ed-dârü'l-âhire” veya “dârü'l-âhire” (son ikamet mahalli), “en-neş'etü'l-âhire” (ikinci yaratılış, son hilkat) tarzında veya dünya ile karşılaştırmalı olarak zikredilir. Ahiret kelimesi Kur'an'da yalnız olarak kullanıldığında da “ed-dârü'l-âhire” (ahiret yurdu) manasına gelmektedir. Ahirete iman mümin olmanın temel şartlarından birisidir. Kur'an-ı Kerim'de muttakî kullardan şöyle bahsedilir:

الَّذِينَ يُمِئُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

“Elif, Lam, Mim. Bu, kendisinde şüphe olmayan kitaptır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar. Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; âhiret gününe de kesinlikle inanırlar.” (Bakara, 2/1-4) Bir diğer ayette müminlerden bahsedilirken de yine şöyle buyrulmaktadır: **“Onlar, الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ”** (Lokmân, 31/4)

Ahiret gününe iman, Allah'a iman esasından ayrı düşünülemez. Çünkü Allah'a iman etmek onun bildirdiği hakikatlere de iman etmeyi gerektirir. İnanığımız Allah bize ahiret gününün varlığını, orada müminlerin ulaşacağı nimetleri, kâfirlerin göreceği azabı haber vermiştir. Bu sebeple ahiret gününe inanmamız da kaçınılmaz olur. Bundan dolayı Müslüman, inancının bir gereği olarak daima ahiret gününe iman ettiğini, Kuran ve sahih sünnette bildirilen ahiret ahvaline inandığını da söyler. İşte şu ayeti kerime bize, ahirete imanın İslam inanç temellerinden biri olduğunu

bildirmektedir: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ** “Ey iman edenler! Allah'a, Peygamber'ine, peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin.” (Nisa,4/136) Bu ayetin devamında ise bu esasları inkâr etmenin küfrü gerektirdiği bizlere şöyle bildirilmektedir: **وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا** “Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, Peygamberlerini ve ahiret gününü inkar ederse derin bir sapıklığa düşmüş olur.” (Nisa,4/136)

Sohbetimizin bu kısmında asr-1 saadette yaşanan bir hadiseye kulak verelim. Bir gün Ensar'dan bir sahabi gelerek Peygamber Efendimiz (s.a.s)'e selam vermiş ve şöyle demiştir: “Ey Allah'ın Resûlü! En faziletli mümin kimdir?” Peygamberimiz (s.a.s), **أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا** “Ahlak bakımından en güzel olandır” buyurmuştur. Gelen kişi “Peki, en akıllı mümin kimdir?” diye tekrar sorunca Resûl-i Ekrem (s.a.s) şöyle buyurmuştur: **أَكْفَرُهُمْ لِلْمَوْتِ ذِكْرًا وَأَحْسَنُهُمْ لِمَا بَعْدَهُ اسْتِعْدَادًا أَوْلَيْكَ الْأَكْيَاسُ** “Müminlerin en akıllıları, ölümü en çok hatırlayanlar ve ölümden sonrası için en güzel şekilde hazırlananlardır.” (İbn Mâce, Zühd, 31) Peygamber Efendimiz (s.a.s)'in buyurduğu üzere mümin, ahiret bilincini kuşanır. Ölümden sonrası için hazırlık yapar. Hayatının her alanında sorumluluk bilinciyle hareket eder. Var oluş gayesine uygun bir hayat yaşar. Allah'ın rızası doğrultusunda bir ömür geçirir. Gizli aşikâr bütün amellerinin kaydedildiği ve günü geldiğinde hepsinden hesaba çekileceği bilinciyle yaşar. Dünyanın bir imtihan yurdu olduğunu asla unutmaz ve onun geçici güzelliklerine kanmaz. Ömrünün her an elinden kayıp gittiğinin bilincindedir. Her geçen vaktini kıymetli kılan yegâne sermayenin iman, salih amel, hakkı ve sabrı tavsiye etmek olduğunu bilir. Huzuru ve mutluluğu Allah'a imanda ve O'nun rızasını kazandıran amellerde arar.

Dünyada ekilen tarla, ahirette hasat verir, kıymet kazanır ve ebedileşir. Ancak ekmeden hasat olmaz; hayatın ebedi ve leziz bir semereye dönüşebilmesi için bu dünya da en az ahiret kadar gereklidir. Dolayısıyla dünya yaşamı, insana bahşedilen hayatın evveli, mukaddimesi, önsözüdür. Asıl ve kalıcı olan hayatı anlamak ve hak etmek için, bu önsözü okumak, tatmak ve yaşamak gerekir. Hayatımıza yön veren, anlam ve değer katan ahirete olan imanımızdır. Zira ahirete iman eden kişi, ebedî mutluluğun anahtarının bu dünyada olduğunun bilincindedir. Bu şuur ve inançla Allah'ın rızasını kazandırabilecek bir hayatı yaşama gayretinde olur. Mümin, imanının bir gereği olarak hayatını, samimi bir niyetle işlediği salih amellerle bereketlendirir. Yaşantısını güzel ahlakla süsler. Takva azığı ile Cenab-ı Hakın katında yücelmeye çalışır. Huzuru Allah'ı anmakta bulur. Rabbini unutturacak çirkinliklerden uzak durur. Dua ile Yüce Yaratan'a kulluğunu arz eder. Nimetlere şükreder, sıkıntılara sabreder. Ailesi, çevresi ve toplumu ile barışık yaşar.

Ahirete iman eden kişi, ilahi bir gözetim altında olduğunun bilincinde olmalıdır. Daima ölçülü ve dengeli bir hayat sürmelidir. Ahiret bilincini kuşanmış mümin, affedicidir, bağışlayıcıdır, hoşgörülüdür. Zorluklar karşısında sabırlı ve metanetlidir. Hiçbir zaman ümidini yitirmez, daima

Allah’a tevekkül eder. Huzuru ve mutluluğu, O’na imanda ve O’nun rızasını kazandıracak amellerde arar. Zira mümin, bilir ki; **“Kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun mükâfatını görecektir. Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse onun cezasını görecektir.”** (Zilzâl, 99/7,8)

Ahirete iman etmek, hayatımıza, tutum ve davranışlarımıza anlam katar. Yaratılış gayemizi idrak etmemizi sağlar. Rabbimize imanımızı, ibadet ve itaatimizi güçlü kılar. Canlı cansız bütün mahlûkata karşı sorumluluk bilinci kazandırır.

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا.

“Kim mümin olarak ahireti ister ve ona ulaşmak için gereği gibi çalışırsa, işte bunların çalışmalarının karşılığı verilir.” (İsrâ, 17/19)

Ahirete inanmak insanın bireysel, toplumsal ve evrensel boyutlarıyla da güçlü bir biçimde ilişkilidir. Peygamber Efendimizin şu hadisleri hep bu olguyu destekler mahiyettedir:

مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَضْمُتْ.

“Allah’a ve ahiret gününe iman eden kişi misafirine ikram etsin. Allah’a ve ahiret gününe iman eden kişi komşusunu rahatsız etmesin. Allah’a ve ahiret gününe iman eden kişi ya hayır söylesin ya da sussun.” (Ebû Dâvûd, Edeb, 122, 123) Bu hadis ile Peygamber Efendimiz (s.a.s) ahiret gününe iman etmenin insanı sosyal ilişkilerinde sorumlu yapacağını, çevresindeki bütün varlıklarla iletişimini doğrudan etkileyerek düzenleyeceğini açıkça ifade etmiştir.

Ahirete iman, insanın niyetlerini, sözlerini, davranışlarını kısacası her anını ve her adımını etkileyen eşsiz bir güçtür. Müminin hayatı, ailesiyle, komşularıyla, iş arkadaşlarıyla, canlı ve cansız bütün çevresiyle ilişkileri, ahiret bilinciyle şekillenir.

Ahirete imanı yürekten benimseyen mümin, her işinde Rabbinin koyduğu sınırları ve O’nun rızasını gözetir. İmanının gereği olarak salih ameller işler ve güzel ahlakla kemale erer. Kendisini daima hesaba çeker. Kötü sözlerden ve çirkin işlerden uzak durur.

Mümin, kâinata ibret nazarıyla bakar. Hayatı ve ölümü, sağlığı ve hastalığı, bolluğu ve darlığı, sevinci ve hüznü imtihan dünyasının bir parçası olarak görür. Yaşadığı her tecrübe, karşılaştığı her hadise, onun için iyilik ve mükâfat vesilesidir. Peygamberimizin ifadesiyle, nimetlere şükreder; bu onun için hayır olur. Sıkıntılara sabreder; bu da onun için hayır olur.

Ahirete imanı içtenlikle benimseyen mümin “yaptığı hiçbir iyiliğin mükâfatsız kalmayacağını hem dünyada hem de ahirette karşılığının tam olarak verileceğini” bilir. Ahirete inanan kişi, ebedî

hayatta kendisinin tek yoldaşının ameli yani dünyada yapıp ettikleri olduğunu idrak eder. Çünkü Allah Resûlü şöyle buyurmaktadır: **يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ اثْنَانِ أَهْلَهُ وَمَالَهُ وَيَبْقَىٰ وَاحِدٌ عَمَلُهُ** “Ölü

ile beraber kabre kadar üç şey gider; Ailesi, malı ve amelleri. Bunlardan ikisi yani ailesi ve malı geri döner üçüncüsü olan ameli kendisiyle baş başa kalır.” (Nesâî, Cenâiz, 52)

Ahirete iman etmek insan hayatına anlam katar, yön verir, değer kazandırır. Bu inanç, insana bütün davranışlarını yüce bir gaye için yaptığı bilincini açılar. Ebedî dünyayı da hesaba katan bir sorumluluk duygusuyla hareket eden insan kötülüklerden uzak durur. Dünya hayatını iyilik, dürüstlük, yardımseverlik gibi salih ameller üzerine inşa eder. Zekat, fitır sadakası ve her türlü infakla ihtiyaç sahiplerinin yüzünü güldürür.

Ahirete inanan insan, dünya hayatında ölçülü, tutarlı hareket eder. Kin, haset, düşmanlık, nefret gibi duygularını törpüler. Affetme, bağışlama, hoş görme duygularını geliştirir. Kendisi, ailesi, çevresi ve toplumu ile barışık yaşar. Bela ve musibetler karşısında sabırlı ve fedakârca davranabilir. Huzuru ve mutluluğu servet, şöhrette değil Allah’a imanda, imanı çerçevesinde yaşamada arar. O’nun rızasını kazanabileceği işleri yapmaya çalışır.

Huzurlu bir toplum olmanın en etkili yolu, toplumun ahirete yürekten iman eden fertlerden teşekkülünü sağlamaktır. Ahirete iman bilinciyle hareket eden ve bu bilinç doğrultusunda yaşayan bireyler; erdemli, ahlâklı olmayı, hak hukuka riayet etmeyi, başkalarına saygı göstermeyi, kısaca yaratılanı Yaratan’dan ötürü sevmeyi şiar edinirler. Bu his ve şuura sahip olan fertlerden müteşekkil olan toplum âdeta dünyada iken cenneti yaşayan bir toplum olur.

Ahirete iman eden, zulme rıza göstermez. Zalime asla meyletmez. Adaletten asla şaşmaz. Dünyanın neresinde olursa olsun mazluma, mağdura destek olur. Zalime destek olmadığı gibi zalimden alış-veriş yapmak suretiyle zulmün taraftarı olmaz.

Ne hazindir ki, bu Ramazan ayında da Filistinli, Doğu Türkistanlı kardeşlerimiz zulüm altında. Gazze ve Doğu Türkistan başta olmak üzere dünyanın birçok yerinde Müslümanlar iftar sevincinden ve sahur bereketinden mahrum. Kardeşlerimiz açlıkla karşı karşıya. Şu hususu asla unutmayalım ki, kardeşlerimiz açken tok sabahlamaz bize yakışmaz. Maddi ve manevi bütün imkânlarını mazlumlar için seferber etmek mümin olmamızın gerekliliğidir. Zulüm sona erinceye kadar zalimlere karşı boykotu sürdürmek, en öncelikli vazifelerimizden biridir.

Yaratılış gayesini unutmayan, ahiret hayatının varlığına ve ilâhî adalete inanan mümin kul bu ulvî duygunun benliğinde oluşturduğu heyecanla hayatına yön verir. Dinin kendisine yüklediği görevleri eda etmek için var gücüyle çaba harcar, gayret gösterir. Böylesi bir çaba sonucunda meydana gelen salih amelin sahibi kâmil müminin mükâfatını tam manasıyla alması her akliselim sahibinin beklentisidir. Bu beklenti aklın ve vicdanın gereğidir. Bu çabalara Allah’ın takdir edeceği mükâfat, bir kudsî hadiste şu şekilde ifade edilir: **“Ben salih kullarıma hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiç kimsenin hayal bile edemeyeceği nimetler hazırladım.”** (Müslim, Cennet ve sıfatü nâimihâ ve ehlihâ, 2)

Kısaca ahirete iman bireyin psikolojik durumundan davranışlarına, Yaratan'ı ile ilişkilerinden kendisi, ailesi ve toplumu ile olan ilişkilerine varıncaya kadar sosyal hayatın tüm alanlarını kapsayan bir olgudur. Dünyada ahiretin ebedî mutluluğunu ve sonsuz nimetlerini düşünerek Yaratan'ının gösterdiği doğrultuda harekete eden mümin, hiç şüphesiz ahirette cennetle mükâfatlandırılacaktır. Bu minvalde Allah Resûlü (s.a.s) şu müjdeyi vermektedir:

مَنْ مَاتَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَبِيلَ لَهُ ادْخُلَ الْجَنَّةَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ شِئْتَ

“Allah’a ve ahiret gününe iman ettiği hâlde ölen kimseye, cennetin sekiz kapısının hangisinden dilersen gir denilir.” (İbn Hanbel, I, 17)

Ahiret yurdunun daha hayırlı ve kalıcı olduğunun idrakinde olalım. Dünyayı ahirete tercih edenlerden olmayalım. يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ “Ey insan! Yüce Rabbin hakkında seni

yanıltıp aldatan ne oldu?” (İnfîtâr, 86/6) sorusuna muhatap olmamak için Rabbimize hakkıyla kulluk edelim. اِقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا “Kitabımı oku! Bugün sana hesap sorucu olarak

kendi nefsin yeter.” (İsrâ, 17/14) nidasıyla karşılaşmadan önce, kendimizi hesaba çekelim.

Rahatlıkla, هَاتُواْ مِثْلَ مَا كُنْتُمْ تُكْفِرُونَ اِقْرَأُواْ كِتَابِيَةَ اِنِّي طَنَنْتُ اٰتِي مَلٰٓئِكِ حِسَابِيَةَ “Alın kitabımı okuyun. Doğrusu ben, hesabımla

karşılaşacağımı zaten bekliyordum.” (Hâkka, 69/19, 20) diyebilmek için amel defterimizi salih

amellerle dolduralım. Unutmayalım ki, وَمَا تَقْدَمُواْ لَآنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللّٰهِ “Kendiniz için

önceden ne iyilik hazırlarsanız Allah katında onu bulursunuz.” (Müzzemmil, 73/20) Ve yine

unutmayalım ki, وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا “Kim ahireti ister ve

bir mümin olarak ahiret için ona yaraşır bir çabayla çalışırsa işte böylelerinin çabaları karşılık görecektir.” (İsrâ, 17/19)

Hepimiz ahiret yolcusuyuz. Bir misafir misali konakladığımız bu dünyadan göç edeceğiz. O büyük gün geldiğinde, dünyada yapıp ettiklerimizle yüzleşeceğiz. Amel defterimiz elimize verilecek, adalet terazileri kurulacak ve hesaba çekileceğiz. Her iyiliğimizin mükâfatını göreceğimiz gibi, her günahımızın da hesabını vereceğiz. Ne mutlu, kendisini hesaba çeken ve ölümden sonrası için çalışanlara! Ne mutlu, mahşer günü kitabı sağından verilenlere! Razı olacakları bir hayat kendilerine bahşedilenlere! Sohbetimizi Peygamber Efendimiz (s.a.s)’in şu uyarısıyla bitirelim: “**Âdemoğlu kıyamet günü beş şeyden; ömrünü nerede ve nasıl tükettiğinden, gençliğini nerede ve nasıl geçirdiğinden, malını nerden kazanıp nerede harcadığından, öğrendiği bilgilerle yaşayıp yaşamadığından hesaba çekilmedikçe hiçbir tarafa hareket edemeyecek, yerinden kımlıdayamayacaktır.**” (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 1)